

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістр
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
за освітньою програмою професійного спрямування
«Економіка, планування та управління бізнесом»
на тему: **«ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ МЕТОДІВ ФІНАНСОВО-
ЕКОНОМІЧНОГО ОЗДОРОВЛЕННЯ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ТОВ
«ЕПЦЕНТР К»))»**

Виконавець:

студентка ФЕУП

Цибулова Юлія Іванівна _____

Науковий керівник:

к.е.н, доцент

Доброва Наталя Василівна _____

Одеса – 2023

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми кваліфікаційної роботи обґрунтована необхідністю швидкої адаптації підприємств до швидких змін економічного середовища.

Кінцевою метою діяльності будь-якого підприємства є отримання прибутку. Аналіз ефективності фінансово-економічної діяльності набуває суттєвого значення через мінливість зовнішнього середовища підприємств: так, у 2020-2021 рр. підприємства мали адаптуватися до нових ринкових умов, зміна яких обумовлена впливом COVID-19, проте у 2022 році підприємства України змушені були працювати за умов воєнного стану, що впливало на більшість сфер діяльності підприємств: торгівлю, обмежену зменшенням доходів населення, логістику, зміни якої обумовлені руйнуванням дорожньої інфраструктури та впливом комендантської години, маркетингові заходи через неможливість організовувати масові зібрання людей.

Важливим є аналіз фінансово-економічного стану підприємств роздрібної торгівлі, оскільки торгівельна галузь є важливою складовою економіки України після виробничої галузі з точки зору створення робочих місць, розширення обігу товарів, розвитку споживчого ринку та підвищення податкових надходжень. Вона також сприяє розвитку інфраструктури та виступає як канал розподілу для продукції різних галузей, підтримуючи їхній розвиток та сприяючи загальному економічному зростанню. Головним завданням фінансово-економічного аналізу є виявлення можливостей щодо оптимізації господарської діяльності підприємства та подальше підвищення її ефективності та розробка стратегії із зазначенням спрямованості діяльності підприємства із урахуванням наявних проблем у діяльності підприємства та його можливостей в умовах обмеженості ресурсів.

Мета кваліфікаційної роботи – теоретичні, методичні та прикладні аспекти економічного обґрунтування методів фінансово-економічного оздоровлення підприємства.

Мета кваліфікаційної роботи реалізується через виконання завдань:

- 1) визначити поняття та сутність фінансово-економічного оздоровлення підприємства;
- 2) дослідити фактори та умови, що визначають необхідність фінансово-економічного оздоровлення підприємства;
- 3) охарактеризувати методи оцінки доцільності фінансового оздоровлення підприємства;
- 4) надати характеристику діяльності підприємства ТОВ «Епіцентр К»;
- 5) провести оцінку фінансово-економічного стану ТОВ «Епіцентр К»;
- 6) визначити місце підприємства ТОВ «Епіцентр К» за показниками фінансово-економічного стану серед підприємств торгівельної галузі;
- 7) охарактеризувати основні методи покращення фінансово-економічного становища підприємства;
- 8) розрахувати та проаналізувати інтегральний показник оцінки фінансово-економічного стану ТОВ «Епіцентр К»;

9) розробити антикризову програму діяльності ТОВ «Епіцентр К».

Об'єкт дослідження – процес обґрунтування шляхів фінансово-економічного оздоровлення ТОВ «Епіцентр К».

Предмет дослідження – сукупність теоретичних та прикладних аспектів процесу фінансово-економічного оздоровлення підприємства.

Методи дослідження. Під час виконання кваліфікаційної роботи були використані такі методи, як методи логічної абстракції (аналіз і синтез), методи економіко-статистичного аналізу (табличний, графічний), маркетингові методи (матриця SWOT-аналізу). Розрахунки за моделями оцінки фінансового стану підприємств роздрібної торгівлі були проведені з використанням такого програмного продукту, як «Microsoft Office Excel».

Інформаційною базою дослідження є наукові публікації, нормативно-законодавчі акти України, матеріали наукових конференцій і досліджень, дані звітності підприємств та джерела Інтернет-ресурсу.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістр складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (50 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 95 сторінок. Основний зміст викладено на 87 сторінках. Робота містить 18 таблиць, 10 рисунків.

Публікації та апробація результатів дослідження. Результати дослідження апробовані на IX Міжнародній науково-практичній конференції «Економіко-правові аспекти господарювання: сучасний стан, ефективність та перспективи» (22-23 вересня 2023 року).

Доброва Н.В., Цибулова Ю.І. Методи оптимізації господарської діяльності у сфері роздрібної торгівлі під час воєнного стану. *Економіко-правові аспекти господарювання: сучасний стан, ефективність та перспективи*: зб. матеріалів IX Міжнар. наук.-практ. конф. 22-23 вересня 2023 р. Одеса, 2023. С. 100-102.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні аспекти фінансово-економічного оздоровлення підприємства»** визначено поняття та сутність фінансово-економічного оздоровлення підприємства, досліджено фактори та умови, що визначають необхідність фінансово-економічного оздоровлення підприємства, охарактеризовано методи оцінки доцільності фінансового оздоровлення підприємства.

У другому розділі **«Аналіз фінансового стану ТОВ «Епіцентр К»** охарактеризовано діяльність підприємства ТОВ «Епіцентр К», проведено оцінку фінансово-економічного стану ТОВ «Епіцентр К», визначено місце підприємства ТОВ «Епіцентр К» за показниками фінансово-економічного стану серед підприємств торгівельної галузі.

У третьому розділі **«Шляхи стабілізації фінансово-економічного стану підприємства»** охарактеризовано основні методи покращення фінансово-економічного становища підприємства, розраховано та проаналізовано інтегральний

показник оцінки фінансово-економічного стану ТОВ «Епіцентр К», розроблено антикризову програму діяльності ТОВ «Епіцентр К».

ВИСНОВКИ

В результаті розгляду теоретичних, методичних та прикладних аспектів економічного обґрунтування методів фінансово-економічного оздоровлення підприємства роздрібної торгівлі ТОВ «Епіцентр К» у кваліфікаційній роботі зроблені наступні висновки.

1. Санація є важливою ланкою економічної політики підприємства, оскільки відіграє ключову роль у подоланні кризи та відновленні економічної стабільності та розвитку підприємства. Санація є доцільною, якщо є підстави вважати, що проведення певних заходів дозволить відновити певний рівень фінансової стабільності та продовжити діяльність підприємства.

2. Найчастіше кризи класифікуються залежно від середовища їх виникнення: зовнішнього (виникнення не залежить від діяльності підприємства) та внутрішнього (підприємство може безпосередньо впливати на причину виникнення кризи). Здебільшого причинами кризи вітчизняних підприємств з переліку зовнішніх факторів є наслідки економічного спаду, внутрішніх факторів - некомпетентні рішення з боку керівництва, невмотивованість персоналу, збитковість, спричинена не конкурентоспроможністю товарів, суттєве збільшення витрат виробництва.

3. Одним з визначальних факторів ступені успішності фінансово-економічного оздоровлення є своєчасність діагностики фінансово-економічного стану об'єкту дослідження. Найбільш простими методиками фінансово-економічного стану підприємства є коефіцієнт Бівера, модель Альтмана, модель Таффлера та модель Спрінгейта, проте існують і більш комплексні методи. У випадку визначення фінансово-економічного стану досліджуваного об'єкта або окремих його показників як незадовільних, розробляється план фінансового оздоровлення підприємства.

4. Компанія «Епіцентр К» є мережею сучасних будівельно-господарських гіпермаркетів, які відзначаються розгалуженим асортиментом товарів та високими стандартами обслуговування, що відповідають європейським нормам. Основний вид діяльності за КВЕД: 47.78. Роздрібна торгівля іншими невживаними товарами в спеціалізованих магазинах. Компанія інтенсивно розширює мережу концептуальних магазинів, які розташовані всередині торгових центрів. Складовою структурою групи компаній є Epicentr Ceramic Corporation, що об'єднує потужні заводи з виробництва керамічної плитки, аграрний напрям «Епіцентр К» – «Епіцентр Агро».

5. Активи ТОВ «Епіцентр К» збільшувалися протягом аналізованого періоду 2020-2022 рр. Сума джерел активів ТОВ «Епіцентр К» збільшилась на 9500039 тис грн на кінець 2021 року порівняно за кінцем 2020 року та на 8329568 тис грн на кінець 2022 року порівняно з кінцем 2021 року і склала 62354998 тис грн.

Нормативне значення коефіцієнту Бівера $\geq 0,2$, що сідчить про незадовільну структуру балансу ТОВ «Епіцентр К». За моделлю Альтмана ТОВ «Епіцентр К» знаходиться у зоні фінансового ризику, оскільки протягом аналізованого періоду

показник $Z < 1,8$, а також має негативну тенденцію до зменшення. За багатофакторної моделі оцінки фінансового стану $\text{ФСП} < 0,442$, що означає, що ТОВ «Епіцентр К» характеризується кризовим станом.

6. Найбільші підприємства-конкуренти ТОВ «Епіцентр К» роздрібної торгівлі згідно показників чистого доходу – це ТОВ «АТБ-Маркет», ТОВ «Сільпо-фуд», ТОВ «МЕТРО Кеш енд Кері Україна», ТОВ «Фора», ТОВ «Розетка.УА». Через вплив воєнного стану усі підприємства, окрім ТОВ «Розетка.УА» мають зниження коефіцієнту Бівера у 2022 р. Найвищі показники коефіцієнту Бівера має ТОВ «АТБ-Маркет». Згідно моделі Альтмана фінансово стійкими є тільки ТОВ «АТБ-Маркет» та ТОВ «Розетка.УА», оскільки вони мають показники $Z > 2,9$ впродовж розглянутих років.

Досліджуване підприємство ТОВ «Епіцентр К» має досить високі значення за показниками коефіцієнту Бівера, проте за показниками платоспроможності за моделлю Альтмана ТОВ «Епіцентр К» знаходиться у зоні фінансового ризику, оскільки підприємство має значні обсяги зобов'язань у структурі формування джерел активів та низькі обсяги оборотних активів порівняно із обсягами зобов'язань.

7. Важливо розробляти і реалізувати збалансовані та адаптовані до конкретних умов заходи для досягнення стійкого фінансового успіху підприємства. Основні методи покращення фінансово-економічного становища підприємства: підвищення ефективності виробничих процесів, управління витратами, фінансове планування та бюджетування, оптимізація капітальної структури, управління ризиками, ефективне управління оборотним капіталом підприємства.

8. Значення інтегрального показника ТОВ «Епіцентр К» відповідає за рівнем фінансового стану є достатнім для виконання своїх зобов'язань, а ймовірність дефолту незначна. Згідно отриманих результатів розрахунку інтегрального показника фінансового стану, фінансовий стан ТОВ «Епіцентр К» можна охарактеризувати наступним чином: стабільність господарських операцій, здатність генерувати прибуток та підтримувати позитивний грошовий потік, доступ до фінансових ресурсів. Проте ТОВ «Епіцентр К» має і слабкі сторони, політика яких потребує перегляду: нераціональне управління оборотними активами, високий рівень заборгованості, недостатня стійкість до зовнішніх економічних умов.

9. Напрями поліпшення фінансово-економічного стану ТОВ «Епіцентр К»: аналіз ризиків, особливо економічних (включає безпеку працівників та клієнтів, постачання та логістику, репутаційні ризики, зміни в споживчому попиті, технологічні загрози); зменшення витрат, пов'язаних із високою плинністю кадрів на підприємстві (включає професійний розвиток та кар'єрні можливості, поліпшення клімату організації та корпоративної культури, оптимізацію процесу підбору персоналу, аналіз причин плинності, готовність до змін); адаптацію асортименту та ціноутворення (включає аналіз зміни попиту, оптимізацію асортименту, гнучке ціноутворення, комунікацію з клієнтами). Впровадження та підтримання зазначених заходів може вимагати пошук нових джерел кредитування.

АНОТАЦІЯ

Цибулова Ю. І. «Економічне обґрунтування методів фінансово-економічного оздоровлення підприємства (на прикладі ТОВ «Епіцентр К»)»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістр зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльності» за освітньою програмою професійного спрямування «Економіка, планування та управління бізнесом». – Одеський національний економічний університет. Одеса, 2023.

Кваліфікаційна робота складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – процес обґрунтування шляхів фінансово-економічного оздоровлення ТОВ «Епіцентр К».

У роботі розглядаються теоретичні, методичні та прикладні аспекти економічного обґрунтування методів фінансово-економічного оздоровлення підприємства: визначено поняття та сутність фінансово-економічного оздоровлення підприємства, досліджено фактори та умови, що визначають необхідність фінансово-економічного оздоровлення підприємства, охарактеризовано методи оцінки доцільності фінансового оздоровлення підприємства.

Проведено оцінку фінансово-економічного стану ТОВ «Епіцентр К». Визначено місце підприємства ТОВ «Епіцентр К» за показниками фінансово-економічного стану серед підприємств торгівельної галузі. Охарактеризовано основні методи покращення фінансово-економічного становища підприємства.

Розраховано та проаналізовано інтегральний показник оцінки фінансово-економічного стану ТОВ «Епіцентр К». Розроблено антикризову програму діяльності ТОВ «Епіцентр К».

Ключові слова: санація підприємства, фінансово-економічний стан підприємства, діагностика фінансово-економічного стану, торгівельна галузь, антикризова програма.

ANNOTATION

Tsybulova Y. «Economic substantiation of methods of financial and economic improvement of the enterprise (on the example of LLC «Epicenter K»)».

Thesis for Master degree in specialty 076 «Entrepreneurship, trade and exchange activities» under the master's program «Economics and business planning». – Odesa National Economic University. – Odesa, 2023.

The thesis consists of three sections. The object of the study is the process of substantiating ways of financial and economic improvement of LLC «Epicenter K».

The paper examines the theoretical, methodological and applied aspects of the economic substantiation of the methods of financial and economic improvement of the enterprise: the concept and essence of the financial and economic improvement of the enterprise are defined, the factors and conditions that determine the need for the financial and economic improvement of the enterprise are investigated, the methods of assessing the feasibility of the financial improvement of the enterprise are characterized. An assessment of the financial and economic condition of LLC «Epicenter K» was carried out.

The place of the company LLC «Epicenter K» according to indicators of the financial and economic condition among the enterprises of the trade industry was determined. The main methods of improving the financial and economic situation of the enterprise are described.

The integral indicator of the assessment of the financial and economic condition of LLC «Epicenter K» was calculated and analyzed. An anti-crisis program of the activities of LLC «Epicenter K» has been developed.

Key words: rehabilitation of the enterprise, financial and economic state of the enterprise, diagnostics of the financial and economic state, trade industry, anti-crisis program.